

XXX TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine Si35 ,12-14. 17-18)

Lugemine Siiraki tarkuseraamatust:

Issand Jumal on õiglane kohtumõistja, tema ei otsusta näiva au järele. Tema ei suurusta vaese ees, vaid võtab rõhutu palvet kuulda. Vaeslapse nuttu ja lesknaise rohkeid kaebeid tema ei põlga. Rõhutu hädad lõpevad ja viletsa hädaldamine saab otsa, sest vaese hüüdmine tungib läbi pilvede ega leia rahu enne, kui jõuab sihile. See hüüdmine ei lakka ründamast, kuni Kõigekõrgem vaatab ta poole ja õiglane kohtunik teeb õiglase otsuse. See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps34 ,2-3. 17-18. 19. 23. R: 7a.)

R: Issand võtab vaeseid kuulda.

Ma tänan Issandat igal ajal,
alati on tema kiitus mu suul.
Issandast kiitleb mu hing,
vaesed kuulevad ja rõõmustavad.

R:

Issanda pale on kurjategijate vastu,
et hävitada maa pealt nende mälestus.
Õiged hüüavad ja Issand võtab neid kuulda
ja tõmbab nad välja nende kitsikusest.

R:

Issand on ligi neile, kes on murtud südameelt
ja päästab need, kelle vaim on rõhutatud.
Issand lunastab oma sulaste hinged,
kes tema juures pelgupaika otsivad, ei näe karistust.

R:

(Teine lugemine 2Ti4 ,6-8.16-18)

Lugemine püha apostel Pauluse teisest kirjast Timoteosele:

Varsti tuuakse mind ohvriks ja mu lahkumiseaeg on ligidal. Ma olen head võitlemist võidelnud, minu jooksmine on jõudnud lõpule, oma usule ma olen jäänud kindlaks. Nüüd on minu jaoks valmis pandud õigluse pärg, mille Issand - õiglane kohtumõistja - minule sellel päeval annab. Aga mitte üksnes mulle, vaid kõigile, kes tema ilmumist armastusega ootavad. Kui ma esimest korda enese eest kostsin, ei astunud keegi minu kaitseks välja, vaid kõik jätsid mind maha. Ärgu seda arvatagu neile süüks. Aga Issand seisis minu kõrval ja kinnitas mind oma väega, et minu kuulutamine oleks täiuslik. Tema tahtis, et paganad neid sõnu kuulda saaksid, sellepärast olen minagi otsekui lövi suust välja kistud. Küllap Issand kisub mind välja kõigest kurjast, päästab mind ära ning aitab mind oma taevasesse kuningriiki. Temale olgu au igavesest ajast igavesti. Aamen. See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi 2 Ko 5,19)

Halleluuja. Jumal on lepitanud maailma endaga Kristuse läbi.
Tema on andnud meile lohutuse sõna. Halleluuja.

(Evangeelium Lk18 ,9-14)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Sel ajal rääkis Jeesus tähendamissõna nende kohta, kes pidasid iseennast õigeks ja põlgasid teisi: "Kord läksid kaks inimest pühakotta palvetama. Üks neist oli variser ja teine tõlner. Variser asutas enese eraldi seisma ja palvetas endamisi: "Ma tänan Sind, mu Jumal, et mina ei ole niisugune nagu teised inimesed: röövliid, petised, abielurikkujad, ega ka niisugune nagu see tõlner seal. Ma paastun kaks korda nädalas ja annan kümnist kõigest, millest ma kasu saan." Aga tõlner seisis eemal ega tahtnud silmigi üles taeva poole tõsta, vaid lõi endale vastu rindu ja ütles: "Mu Jumal, ole mulle patusele armuline!" Ma ütlen teile, see viimane läks koju õigeks mõistetuna - esimene mitte! Sest igauht, kes ennast ise ülendab, seda alandatakse, aga kes ennast ise alandab, seda ülendatakse."

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, mõnel inimesel on vahel päris elav fantaasia. Kui ma näiteks loen evangeeliumi, kujutan ma seal kohatavaid isikuid ja rühmitusi üsna üksikasjalikult ette. Kuidagi meenutab see pilt justkui Jumala loomaaeda, kus mitmet liiki elukaid on vaatamiseks välja pandud. Varisere kujutan ma ette, et nad on väikesed, mustad, ropud ja karvased ning nende silmad vilavad kurikavalalt. Tõlnerid tõllerdavad, suu lahti ja keel väljas, patused vaatavad enda ette maha ning näevad üsna vaesed ja kurvad välja... Aga apostlid säravad kõik valgeis riideis, nende käed on kogu aeg taeva poole püsti ja nad on natukene ennast täis. Nad oskavad tihti hätta sattuda ja hüüavad siis hädiselt: "Jeesus, tule appi!" - sellepärast neid "apostliteks" kutsutaksegi.

Samamoodi võib ka evangeeliumis kirjeldatud sündmuste tausta nagu üht maali elavalt ette kujutada. Punakaskollaste liivaluidete vahel kasvab seal kindlasti palju palme, ja ka kaameleid lippab ringi üsna arvukalt, ning mõned neist teevad aeg-ajalt katseid läbi nõelasilma pugeda.

Aga milleks siis kõiki neid kaameleid ja palme peaks seal lausa ülikülluses ette tulema? Eks ikka sellepärast, et palmid meil siin ei kasva ja kaameleid kah ei ole, seega kogu see lugu pidi sündima kusagil väga kaugel maal ja väga kaua aega tagasi... nii et äkki see meisse eriti ei puutugi?

Ei, armsad õed ja vennad, Jumala loomaaed ei asu ainult evangeeliumi lehekülgedel, vaid elab meis kõigis omamoodi edasi, elab nüüd ja praegu. Me oleme ise selle loomaaia täieõiguslikud eksponaadid: vahel mõtleme ja käitume nagu variserid, vahel nagu tõlnerid, patused või apostlid. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, korrast ja korrasolekust võib üsna mitmeti aru saada. Mäletan, et kui mul lapsena raamat viltu keset lauda lahti jäi, või kui kooliriietus polnud kohe riidepuuga kappi pandud, siis sain alati ema käest riielda. Nii mind kasvatati, ja tuleb tunnistada, et kuigi tol ajal see mulle sugugi ei meeldinud, siis järjekindla kasvatusena oleme me mõlemad vennaga praegu üpriski korda ja puhtust armastavad inimesed. Ainult kui ma oma töölauda vaatan, siis teeb südametunnistus mulle vahel etteheiteid.

Siiski oli mul kord üks kummaline elamus, mis minu korrakäsitlust natuke avardas. Nimelt kutsus üks tõeliselt rikas inimene mind enda juurde külla. Tema kodus valitses esimesel pilgul täielik kaos, asjad vedelesid põrandal ja riiulitel laiaili ning peaaegu ükski element ei asetsenud teisega paralleelselt - kuid sellegipoolest tundus see elamine kuidagi ilus. Miks? Sellepärast, et kogu see segadus rikka inimese ruumikas korteris koosnes kallitest antiik- või disainesemetest. Kuigi kõik nad asetsesid korratult mööda tube laiaili, mõjus see nagu kunstiteos - vaba ja lõdvestunud, justkui tahtes öelda, et kord on inimese ja mitte inimese korra jaoks.

Rikaste korralagedus võib vahel väljaspoolt tõesti maalilisem välja näha kui piinlik kord vaese inimese tagasihoidlikus kodus. Samamoodi võib näha ka variseri tänasest evangeeliumist, kes ei räägi ju midagi, mis pole tõsi. Ta ei ole ei röõvel, petis ega abielurikkuja, ta maksab kümnist ja paastub. Tal läheb hästi ja ta tahab selle eest Jumalat tänada - aga ikkagi aimab evangeeliumi lugeja, et midagi on selle variseri hoiakus valesti. Enese ülendamise teisi alandava võrdluse kaudu on ilmselt üks kõige alatumaid ja väiklasemaid viise oma väärtust tunnetada.

Tegelik erinevus variseri ja tõlneri vahel seisneb selles, et kui tõlner on rikkamat elu ihaldades asunud põlatud ametisse, hakanud vallutajate sulasena omaenda rahva käest makse koguma, siis variser on rikkasse peresse sündinud ja ta pole pidanud mingeid kompromisse tegema. Ometi arvab variser sellegi justkui omaenese teeneks, ja leiab endal õiguse olevat teisi parastada. Nii varjutab see kõrvalliin tema palves pealiini: tegelikult peaks variser olema kaastundlik kõigi nende inimeste suhtes, kellel pole olnud võimalust nii muretult elada kui temal.

Tõlner on seevastu asjalik. Ta teab hästi, et on teinud küsitava valiku, aga ta teab ka, kui palju tema rahva käekäik temast oleneb. Kindlasti on kõigi selle maailma terrorirežiimide käsilaste seas olnud neidki, kes on kollaboratsioonitee valinud just selleks, et süütuid inimesi kaitsta niipalju kui võimalik. Aga inimeste poolt kirjutatavale ajaloole jääb ikka õigus neid kurjategijatena mäletada - seda peavad nad ka ise mõistma. Pole teada, mis eesmärgil oli tõlner tänasest evangeeliumist selle ameti valinud, kuid tema kahetsuse siirus viitab pigem just headele kavatsusele ja rahulolematusele, et ta ei suutnud oma rahva heaks rohkem ära teha.

Armsad õed ja vennad, ainult Jumal näeb iga inimese südamesse. Me kõik teame seda ja tuleme kirikusse ikka selleks, et naasta siit paremana kui tulime. Elu on aga paraku keeruline mosaiikmõistus - me ei oska alati aimata, kuidas üksikud tükid lõpuks kogupilti asetuvad. Kellele on palju antud, sellelt nõutakse palju, ja igaüks teab, et midagi on temalegi palju antud. Kuid teiste kohta me tea, mis on nende anded ja eluülesanne. Nii peab igaüks omaenda kohuse ära tundma ja selle täitmise nimel pingutama, et Jumala arm ka meie kaudu seda maailma tervendada võiks. Aamen.